

gr153

Kofar Biu, 1994, HM = Hamid, Z= Haje Zaara, H= Halimata (Xadija's mother), IL = Fanne Ille, X = Xadija, HH = Hajje Halima, K = Dana's aunt, FS = Fanne Suad, A = Abubakr (child), C = unknown child, Musa= Musa; many untranscribed passages, some but not all marked by "[X]".

5872 words

<FS> al kaseet da timalá kal (0.16)

<I> willooki ween

<Z> wuldooni fi anjammeena, aye,

<I> kibirti qaadi

<Z> ayé kibír ʔaadi,

<I> tammeeti siniin kam qaadi

<Z> tammeet šabá siniin, yam jiina da nisawwi siniin ašara wa tałaata, siniin ašara, hay šunu tisaʔirni ke, ašara siniin bas,

<I> ha siniinki kam dugut

<Z> aye dugut da ana ma baarif siniini, kam ašara wo xamsa (1.02)

<I> jiiit le kofa biyu

<Z> aye jiiit le kofa biyú

<HM> min jiiiti min anjammeena ma wuguftu yeen kula ile fi r raf da bas gaade

<Z> inta da bas kalaamku inta be danna be nahaar d'aaka

<K> guul lea hine bas wagaf mana

<Z> hine bas wagaf ke bagiif yen

<HM> aa, ankun be raf gaatti fiya tiguuli gaad fi raf kaza

<K> la, gaʔadat hine bas

<HM> ile ar raf da bas sei (1.39)

<Z> aguul leek šunu ya alla (1.43)

<FS> dugut bas binakkituuki

<Z> šik ke, aguul leek šunu ya alla, naam hineen axeer, hineen da maafi duwaas wa maafi šai, amma anjammeena da kula yoom duwaas sei, aye, naam (2.01)

<K> sei humma bas saʔalnaaku bas [X]

<Z> kalaam baguula leya ma baarfa, kubaraanna hinaak bas biddaawasu (2.35),

<I> gareeti

<Z> naam

<I> gareeti a

<Z> ma gareet, islamiya gareet, amma ma kammalta xalleeta,

<I> maalá

<Z> xalleeta saakit bas waalahi, saakit bas xalleeta (2.59)

<I> as sangá

<Z> naam, sangaaya aye gareet, balkallam baguul šunu ya alla (3.31) [X]

<K> haw sei alhamdu haw be axawaatha bas, hu wala biarfa guuli gareet giraayit aš šalá bas

<HM> giraayt al lo

<Z> gareet giraayit aš šála bas, naam, amma, fanne suaad inti di, aš šabuuna raʔiha foog al kondo kan ma ligiiti kan amši le bikaan am abuuha šiili šabuuna bas (3.55)

<FS> hiil gibeel walla,

<Z> hiil gibeel weení, ambeenaat al matalí foog tiit as sees, sei dawa gaade balkallam ma saʔalni bas alkallam a, naam,

[X] yo ana ma baʔarif al kalaam adiil sei, minašadaat katiire, ma baʔarif al kalaam adiil walaahi (4.44)

<HM> ma aarfe kalaam al arab walla šunu

<Z> dugut gaade balkallam be šunu ma be l ʔárab bas,

<HM> hu ma biʔarif al kalaam adiil da

<I> hawsa faayit a

<Z> aa alkallam be l árab bas,

<HM> fionšaan buguul hawsa haadi faayit walla l arab faayit

<Z> al árab bas faayit ke, walla ma ke haamid (5.10)

<I> kalaam al arab hine be njammeena yatu faayit

<Z> kalaam al arab, kula waid bas, kalaam anjammeena wa ma hineen da, šik šik, aye, kalaam hana anjammeena wa ma hana hineen da

<?> šik šik mana

<Z> guul leya šik šik wa gal kef kef šik šik da,

<FS> inti ma bixalliiki kan gulti tilkallami

<A> ma bixalliini qašim halaali kula ma balkallam wa (6.01)

<Z> sei bidoor al kalaam bas

<A> guuli hineen luqathum hawsa wa borno, wa ʔaadi aráb zur

<HM> da bas hu al bidoora, hine luqa jamaaʔa, qaadi ka sei, arab kan nyamraay máša kula sei árab bas (6.21)

<I> ween faayit

<K> qaadi da ma árab faayit, qaadi da ma árab faayit, hine da, luqa kooma, hawsa, borno, nyaamiri, kirdi zurúk, kula luqudhum wahathum , qaadi fi anjammeena, luqa wahade bas, nyamiraay máša kula bisma luqa arabiya, birnaay máša bisma luqa arabiya, kirdaay máša bisma luqa arabiya, hine maafi, qaadi bas faayit, aa ma waddaaha, bikaan gaade bas, ma waddooha (7.21) [X]

<I> tixayyid'i šunu

<Z> ana, baxayyit, bud'd'a, busuud'u foogha al akíl bas, bisuud'u foogha al eš, le l beet híne bas

<K> le ɖ ɖifaan madiri (8.01)

<Z> aye le ɖ ɖifaan, aye, fud'd'a bašiif an naas bixayd'u bas ana šifta alallám (8.21)

<I> kam waqit

<Z> kan fud'd'a kabiire da arabaa yoom ke, kan saqayre da kan yoomeen wala tałaata kula, diwa, kabiire,

<HM> fud'd'a kabiire

<I> turuddi njammeena

<Z> bagoot hineen, naam, da ma raddeet, (9.25)

<I> maalá

<Z> ma raddeet ke bas, fi anjammeena, ašaan hineen da ammi maa abuyí bas gaadiin hineen da bas, ninši ke (9.50) [X] gede ma raddeet

<K> sukkar qaali iske, sukar gaasi, leeda kula indak šába hana nayra ašara ke

<Z> wa sukkar hana kam da bid'aʔima gaal

<K> sukkar hana nayra xamsa, yoom wahid

<A> ha kan sawweetú da bubga kam (10.37)

<FS> sukkar, ha sei zeen sei nayra ašara xamsa bas, al karaasu kula nayra ašara, yo ha min al karaasu haw min leeda an nayra al xamsa da al yoom ma bilak (11.12)

<A> ha inti tilgi riiba sei, an naas ke bas sei bilgo r riiba sei [X]

<K> ana riiba kula maani aarfe [X]

<?> hajje haliima bilkallamu leeki fa

<HH> a?a ana ma bahajji indí xidime (11.48)
 <Z> indiki xidime da dugut gaade tisayyi šunu
 <HM> suuf hana jilda kula abiyad kar
 <?> bigit šaayib (12.13)
 <K> saná kam
 <H> indak aloom sana kam
 <I> araba?iin haw tineen
 <K> yawa, ma šaayib (12.26)
 <Z> albaaraki, jiiti da alkallame axtí, fane su?aad taali nilkallam beeki, taali
 nilkallamu alla leeki, taali nil?aanas gide, hajja haliima midurriye šabá šunu [X]
 <H> an naadum aš šaayib da siniina kam, yawwa amma arabaiin da, ma šayyib,
 arba?iin da wálad bas, kan mára ajuus haw kan raajil kan wálad, šahí, al mára ajuus
 ke, bas hana ma ajuus, ajuus, indí ?iyaal, wa iyaalí wildo da, ma kabiire,
 <I> indiki diikwo
 <H> ana bigiit jidde, huda kef, hay, šayyáb, šeyyáb (14.04) [X]
 <HM> tamši leya, ha arrajeeni namši jamí
 <HH> šaba saa kam timšu,
 <Z> ana kula minnaššabá
 <H> šaba saa tis?e ke
 <Z> aye saa tis?e, ke bas inta maa huda a ušuma šunu, yawa inta be jonatan wala
 šunu, timšu sawa, le xadiija,
 <HM> ambaakir minnaššabá taali
 <Z> ambaakir timšu le xadiija wa, timši sei, danna ambaakir bijí wa (14.49)
 <HM> danna kan bíji kula ille be as sab dugó
 <Z> mašeel le gambarú da yatu maat,
 <?> axta bit amma
 <Z> axta yeení,
 <HM> axta kabiire minna
 <Z> hayye aše axta bas maatat, marðaana wala ke bas (15.02)
 <HM> maaha marðaana, ke bas, an naas gaalo gal gariib da kula mášo ligooha aafe
 sile, walá maraḍ mumarrittaha, marðaana da naadum hassa mafí, ille jaabo xabar al
 moot bas
 <?> amši le amki tigoogiiki , gummi
 <Z> d'aggaaha yoom waid bas marad a, yoom waid bas haw maatat, alyoom sawwo
 sadaqa talaata yoom
 <HM> ámis haadi
 <Z> yoo
 <HM> xalaas alkallamu
 <Z> ana alkallam sei, maleeta kal, siniinha haamid, ma tidír min siniinak
 <HM> leyí, aaa a, našadni ana a (15.49)
 <Z> sei sa?alak inta bas hassa
 <?> hay haamid, axud danna a, kan danná da
 <HM> talaatiin haw tałaata kula biseyy,
 <Z> inti l kabiire min danná
 <HM> talaatiin haw sitte, ašaan danna hu inda talaatiin
 <Z> hi sei kabiire min dana
 <HM> danna da
 <H> talaatiin ha talaata kula biseyyi, talatiin haw sitte [X]

<Z> mine kula be mikarafoon haná, sei, be ineeni kula bilkallam, taal albaaraki, alla leeki, šabá anasa ke (16.48)

<HM> ana gul indaha iyaal kula sei, iyaalha kam araba, indaa iyaal arbaa, ween hajja lama intu

<HH> diya layi

<HM> gummi agoodi mana inti, albaarake

<HH> ana alkallám yoom d'aaka maleet kaaseet wahid, hassa indí šaqala wallaahi, ana sei alkallám

<HM> matá mata, mista jonatan gaal hidi alkallamat leek

<HH> ana sei alkallám, yoom inta daaxil hina ana alkallám sei (17.08)

<HM> kalaamki šiya gal

<Z> kaaseetna hana nahaar d'aaka da xaramna, al seyyeena hinaak barra da, ana hinaak da alkallám katiir fa, la ilaaha illaal, intu dool da [X]

<Z> gummi albaarake agoodi nitimmima

<H> indak xidime

<I> eš nafar yatú

<Z> eš náfar kekkeef (18.04)

<H> tiseyyi mulá darraaba, wa, haw šurmut dugut bas, taxud'd'a

<HM> mulá, hana darraaba, hu bas tiseyyi, irifta šarmuut, šunu, hu bas tiseyy da, al láham al bišurú waid ke da

<H> al láham yaabis , biguulu la šarmuut

<HM> ha gaal wašifí lea gal bisawwú kef

<HH> lissa, maafi basawwi bas (18.45)

<HM> ha tisey keef, aa, albaaraki

<HH> nigallim al bášal awwal, wa, nidug al láham aš šarmuut, nidugga fi l fundug, kan daggeeta fi l fundug da, nifukka aye, fi l mudaggaga, aye, funduk be amuud, (19.31)

<IL> hi di axud hajje haliima sei, di maa hajja haliima axuwaan, axuwaan, abuuha da, be abu hana di, axuwaan abuumahid, axuwaan, rufugaan, wilinnaaem sawa sawa, gádir wahid, bišaaban sei, (20.07)

<Z> hassa umar da bikaan hana awiin maalá inta tugoot da

<IL> taʔarif aš šába, wala inta ma t taʔarif aš šába, aš šába šunu, hassa humma cattuhum bigan waahid wala ma waahid šiiffin ke

<I> mi waahid leí, wala waahid

<IL> abuumahid waahid (20.32)

<HM> hajja haliima ma xalleenaaki tara adiina xábar hana yakitki [?]

<IL> xallaaha mi inda taxadim

<Z> wallaahi, umar kan aloom karabtak da sei, búgot da, albaarake yayá bikaan hana nusuwaan da hana rijjal

<IL> astafaralla, agood, an naas cat mafi da gide binši ween (21.00)

<Z> an naas da, hu kula ibga raajil maa an naas imši iruux, wiheeda

<IL> abú bufurša sei, umar da, gal bud'urdú

<HM> maala bud'urdú

<IL> gal ma igoot jam an naas an nusuwaan

<Z> inti kula ile gaade tiduk qašimha da wala tifukk, koosa amši šiifi xaad'ir al ad'eetki lea šiili xud'd'í, nisiita, gaayid fi beenna (21.26)

<?> abha abuyí gaadi bidussu lea

<Z> bidussu lea šunu, madakat, alkallamo albaarako, balkallam sei dawa la balkallam, maani aarfe, [X] guul alla

<HM> inti bas tilkallami da aniina nilkallam, aniina sei kalaamna kula ma bidoor nidissa fooga, an naadum al binšid da, dugut kan biktubu kula an naadum, al buktub ma bidussu qašima, ile an naadum al binšidú bas bidissu qašima

<Z> yo sei dawa lea geediin nilkallamo axwe, nuguul šunu ziyaada minna huda (21.55)

<HM> tiwassifi leena

<Z> fuud'a, ya mišood'ine, fud'a safara maxayyid'a ma šifitiia a, šabá hiil gibeel, šiltiyya min az zadug

<IL> aha, halimata ajiri

<Z> mafi fud'a a, yo al iyaal šaalooa wala šunu, diya la xalaas, yo koosa taali daku lea hineen, taali

<C> koosa taali, koosa, taali (22.30)

<Z> inti al kaseet maaši saakit da sei tilkallamu, sei tilkallamu , sei nilkallamu, aye sei da, hu kula bistaʔabil wala

<H> taal jiiib aš ʔaxán da fiya alme wa

<Z> xud'd'a, walahi umar baqabbirak fa, da bas yam baguul leek ke, xallí, bad'urda da wala bisma al kalaam, xalla imši axaay

<H> le tiraʔʔini be ʔanab eenak da ma tisillaha tuzuggini ba wa (23.05)

<Z> ana, a awaltámis mašeet laʔ, ayé, aafe hi kula, mášat be watiir, naam, ayé xad'd'o al xumaam waddó wa hi kula bigiina ušúr, šabá saa xamsa ke mášat,

<I> al beet nađiif

<Z> nađiif al beet kula, fi ruwan zaafi aye, naam, aa ma baʔiit, fi bikaan gidan mai al hineen da bas tara, beet ad diin ʔaadi bikaan, aa, aye, kan min hineen kula naadum birkab , kan min hine le l kostom kula (24.06)

<HM> min hineen kula talga , bilheen gaasi haadi, ile kan mašeet qaadi, aa, min jaay kan ligiitaha da, ma talgá ajala (24.09)

<Z> naam, askutu ke koosa, yaa qaadi (24.25)

<HM> bus hiil nayra talaata , timši ya nuuna garaaj kan xalaas tinzil foog ad darb,

<Z> kan min hineen da sei neera ašara, nayra ašara sei, aye

<HM> wai, kan min hineen, bus fi ke, tamši binazzuluuki fi bikaan tineen, ha kan mašeeti le kostom fa (24.40)

<Z> ha kan min hineen, kan min hineen da nayra ašara, bus fi ke,

<I> tiʔuumi

<Z> ana, a , kan fi l báar kula naadim binši kan be bahár kula, naadum birkab markaba be neerá haw binši, kan be l baár ,

<I> sahi

<Z> ayé (25.16)

<HM> al báhar dugut al alme ja sei, bala markaba naadum ma biʔagib, tarkab be l markaba, xalaas taʔaggib, aa, fi, al markab al lokal, hana an naas da [X]

<Z> hay, al gádam, isa umar, koosa gummi, amši al qaráf da amala alme saagit min diwaan am abuuu šiili jiibí, aye, mašmaši lubba da

<HH> aye, al kooka kula fi lub al qarraaf

<HM> bakaanak da harrá, aduxulu fi ađ ɗul (26.11)

<HM> gummi aniina, muhammad gum

<Z> hassa haamid, al kaaseet da, hassa kan naadum ma alkallam da, al kaseet binši saakit sei

<HM> aa, binši saakit binši bilga aiwa gade dada cat bišiilha

<Z> guul alla, ammal mur (26.28)

<HM> dugut kan šunu leya kula cat bišiila

<Z> hassa al kalaam da kula bišiila a,
 <HM> catta bišiila
 <Z> wa hassa kan šabá hassa alkallamna da, baadeen kan baramo al kaaseet hassa
 hassa da, binsamí wala ma binsamí kalaamna (26.41)
 <HM> binsámi mana kalaamna
 <Z> gul alla, huda xalla nilkallamo zeen
 <HM> alkallami, kan tidoori kan alkallamti xulusti da bijiibú leeki, yo xalaas
 <Z> wa maala naáar d'aaka gulta le danna gaal aa gaal ma bukuun da (26.58)
 <HM> hu al biyaad'i le danna da, bigulba leya ai
 <Z> yo, hassa hu aloom da ja ile bisajinna aniina bas walla, walla ja le danna
 <Z> jiiit leena wala jiiil le danna, aloom ke da, jiiil leena aniina a (27.18)
 <HM> min ámis gaala lei, ámis kula ja hine,
 <Z> ámis ja wa, ana ma šifta kan ja, hu gaaid hineen wala gaaid fi, gaaid fi beetku bas
 wa aše, burgut kula hineen,
 <HM> beeta fu yunavaasati qaadi (27.47)
 <Z> yo, daarku ke da ale ween da, aye
 <HM> jaman
 <Z> yo wa binši, hassa ja hineen da ja le danna wala ja ke bas, be xidimta, hassa kan
 xidimta kammalat bas binši sei, timíš sei kan xidime kammalat, yo kan al xidime
 kammalat timíš seyí, yo ʔašarab ʔalme, ʔašarab ʔalme, isa bas kan gammeet baburšak
 agoot saakit fa, ana wallahi al eeb ke bikurubni kan jam an naas da kaamil ma bagdar
 balkallam, ma bagdar bagum bamši ya hinaak, kan ma ke da banši le aḍ ḍull sei,
 naam, ala tawwa kan qaadi marḍaana fa, aa, hibín bas gamma leyí, hibín, al bigum le
 n naadum tak tak al hibín ad dugaag da (28.41)
 <I> ween
 <Z> aa , fi jildí, fi jildí bas, fi bikaan dalazatí fi bikaaní hineen da, da bas gamma lei,
 awwal da, gamma lei tineen , mašeet le l libtaan, dasso lei ibire xamsa, xalaas
 xallaani, hassa, dasso lei ibre da gal battaan ma bigum lei, gal xalaas battaan
 bixalliini, ma bigum, hu bas al marraṇṇi sei (29.05)
 <HM> hu aš šuqulaay, al binaaduua, hibín
 <Z> uwaara bigum le n naadum ke hibín bas, šába l warám, šába al warám ke, ayé
 <HM> bigum, qášim waahid ke bas igum, haw bibga uwaara, ibirta kan bidussaha
 pročayn bas
 <Z> daliila da ke bas, dawa le l fi al gaddam da wa kabbiir, da šiifa hana al wileed da,
 hu kan kabbiir haggí da ke, ayé, biguul leyí šunu (30.04)
 <HM> fanne suʔaad taali agoodi, diya di kula jaat, angalte kula sei šiftaha inta
 <FS> hu wala binsa, alkallam
 <HM> ma alkallamat [X]
 <Z> alkallama, be l arab ya axaytí, taali alkallám, ambaakir, sei timšu le xadiija sei, yo
 xalaas, minaššabá, taal nimši saa tisa
 <HM> kan mašeena xalaas tilga anasa be xadiija kula, tišiil, xadiija aarfe da bas
 (31.49)
 <Z> induum naas fi beethum kula sei naam, siyaad al beet bas gaadiin maahin,
 beettum da míšil beenna bas naas katiiriin, humma kula aráb, aye, kai amšu gummu
 <?> min anjammeena, maat (32.36)
 <Z> haamid alkallam leum axwe
 <IL> iyaala be marta

<FS> inti bas xammeeti naarí kaway abeeti ma tiguuli, inti bas, inti bas axtí, yo minní ile al hámad šaal, labanku da kurut, yaya bas šaalata, kan gal ke gal fad'me bas šaalata, cattuhum tara mi kabbarat

<Z> gummi amši agoodi hinaak

<FS> ana šiftaha, inti haadi, tawa igadduua leí

<Z> alkallamo albaarako al kaaseet gaid binši saakit, alkállam mana (33.30)

<IL> bidoor billammas an naar biwaasiha

<Z> ajiibu leek ga??aada axeer wala ke bas maqada helú, koosa, koosa agiif ijiibú leek, ga??aada

<FS> ga??aada kula bi?arifha

<HM> gal inta aarif al ga??aada

<FS> bigoodu, da kula irfa, umar amíš jiib leí fahamá axuyí, ba

<IL> amíš, isa d'akuwa gaid biqárif, isa ad'na alme rafiigak da (34.16)

<Z> alla leeku alkallamo axwe, siyaasa hana hineen naam, báduxul ke, aye, naam

<FS> gaal tidúxuli maa haamid a

<Z> haamid da sei, ayé (34.46)

<FS> inti mata šiftí ya allaa

<Z> hamid bas gaala leí sei

<HM> yam waid tašiifi

<FS> kurud tara min hamid bas al kilimme, koosa, jiibi lei fahamá

<Z> sid lei aširí abuyí, allah wallahi intu dool da,

<FS> koosa

<HM> as siyaasa šunu şumma (35.28)

<Z> inta ga?id timíš le as siyaasa yeení, aa tis?alni da aa

<HM> fassaaxa, aloom min bádo as siyaasa cat gaade fa

<Z> aye

<HM> angalté kula min baggeeti sawweeti rameeti kurya wala ma sawweeti (36.03)

<Z> aa ma sawweet, ad'ooni katkadá bas haw ma saeeté hasa gaade , aye gaade

<HM> ad'ooki katkadá, kan gaade maalá ma baggeeti sawweeti

<Z> naam, ke bas wallahi, alla bas ma waddaani

<HM> keef alla ma waddaaki

<Z>

<HM> ana, a ana mi naadum hana kampeen ai, aa, ana raasi kula báji basawwu lei kampeen, simiit sei, amma, aniina ma niji nisey manajin leum naguul leum imšu isawwu as siyaasa šunu šunu, lenšaan ke bas, ma náji naguula, dugut aniina fi raffina kula ma nusowwi kurya da, jama?inna cat qaadi bas, ha humma kaati čat hana al bikaan d'aaka, dool ka hineen bas, foog ad darb hineen bas, binšu bisawwu kurya qaadi, aniina sei kan min jaay mašena le suuk al bágar, aniina be rufuganna cat fi l bakaan da, laamin (37.17)

<Z> hamid, as siyaasa da sei bigassimu al katkat da bas, aye wala di mi hi, wa bisawwu ale ween da, aa, bisawwu ale ween da

<HM> ale ween, šiftaha bikaan bisawwa kula hi maaha aarfe

<Z> wala mašeat mafi, hu ma bidoor ana bas?ala tara hasa tišiifa ke da (37.48)

<HM> bikaan bisawwuha kula ma aarfé, as siyaasa al kuriyá kan bisawwuha da, bisawwuha fi ar raf da šába kunni darb hana al bikaan da, kurya da enisi, le azaabe, le našanal komišan, humma bas az zaabe da, busowwu leek kunni darb, hana r raf, kunni d darb digilaaba waade waade (38.17)

<I> hana al hakuuma

<HM> aa hana al hakuuma, ha mine kula inda kaat fi, kaatak da kan baggeet bariya mašeet le diglaabtak bas şummak fi, xalaas kan şummak fi, xala bisawwu tiki biguulu leek ámiš saa ašara tineen taal, xalaas mašeet saa ašara tineen jiit, saa ašara tineen da xalaas cat táju fi l bakaan da, intu bigiitu summuku kula xaram da xalaas, bidurbu leeku stamp, alaa bidurbu leeku footó ana s siyaasa naas tineen, xalaas at tidoora támiš tagiif fiye, kan inta esdipi tagiif fi esdipi, kan inta enarsi, tagiif fi enarsi, yam tajiifu taxalsu šába biyaad'uuku minti talaatiin ke, inta taduxul fi al lay , šába baad min murey, rijaal cat bibiggu binšu, wala kan naadum líik siniin ašara xamsa da xalaas, amma kan ma liik ašara xamsa ma bixallu biduxul, hi maafi ay, said sawwo mášo ay (39.23)

<hausa>

<HH> ti?adduri fi giita

<HM> ha dugut min an naas busawwu fi s siyaasa da, aa, hajje zaara, tigdari tinaadi lei wahid fi lubbuhum

<Z> tis?al fanne suaad wala tis?alni ana, aa tis?al fanne suad, gibeel gaid bas?ala da sei abeet, aa gibeel gaid bas?ala da sei aba ma ilkallam, gaal ma bu?ooriini (39.43)

<HM> sa?altini a, mata

<Z> hassa da ma gaid bas?alak wa, dugut yam gul leek ke, bisawwu ale ween da sei gul abeet, gul ana ma ba?aarif al bikaan

<HM> dugut sei wassalta leeki ma gulta leeki a, inni darb bisawwu digilaaba, šaba dugut bikaanna da kan nagum namši nasawwi fiya da, dugut kan xaramti foog al ganaagi bikaan hana al kostam da, al miwajji ke da, ha xalaas fooga hu, be digilaaba kan mašeeti, fi l bikaan da, šába kan jaay min al koltá da, tašiif fi naas ke mafi a, da bas bikaana (40.58)

<Z> bikaan weenú, aye

<HM> al bikaan dugut ligiinaa fi d darb da, al bakaan hana gabəlaani, al bakaan al yaal

<Z> šifta yoo

<HM> nahaar bigummu le kunni bikaan busowwu digilaaba, saqayyar saqayyar ke

<Z> taali jiibí (41.15)

<HM> ar raaza hana bijú

<Z> albaarak as?al an naas al axiriin, alla, mine da, ana a, ke da ana siniini íširiin wa, aa, yo

[X]

<HM> siniinki kam dugut, ana gul ke, aloom min jaat le as siyaasa al bigiifu kula waid be ma irfat şummuhum

<?> sei tiguul hassa ra?iisna babangida wa nazal

<HM> ha dugut babangida wa mine ar raakib

<Z> dugut da sei, maina maji sei

<HM> da seyí gamná hana borno, hana najeriya nadoor raiis (42.20)

<Z> abiola a, alla tidoor risemi lei fallaasa

<HM> fanne suaad inti ma irifti a, prezdent , aarfe mana, ma iriftú (42.37)

<Z> sei, daka lea gulta leek hassa

<HM> šonnakan, gumma, yarobaay kula, dugut al gaayid

<Z> ar raiise hana hineen da, usuma šunu ya

<HM> abiola, hu waada a, gábul sa?id fi s siyaasa da, an naas

<Z> fanne suaad tilkallam šiya ke, ana di mará haw gaade fi l beet ille xadimti madiri, baarif šunu axuyí ile al eš, bas, sawweeti mulá hana šunu ya axtí (43.27)

<FS> aa ma bagdar ya axtí, le an nišide

<Z> albaarake alkallame, jaab leena kaseeta
 <FS> inzeen wuseeki wuseeki, mulá hana karkará al galatha yaya, karkará be libiya
 <Z> hassa naadum ma iduggiki ke, ajiit cingam bukd'a leek
 <HM> mulá hana karkara, bisawwú kef
 <FS> hay, mi mulá hana karkara, mulá hana karkanji
 <HM> yo karkanji (43.52)
 <Z> al loom sayyeeti qadá haadi karkanji
 <FS> ašá
 <Z> hana al qadá al akalna ma tiguulí
 <FS> hana l qadá
 <HM> sawweeti kefkef (44.00)
 <Z> warág [X]
 <HM> alkallami mana
 <FS> bikassimi al mulá haw bisubb ad dihine, xalla qaadi kula bilhaggini tara, mala hajje gana ma alkallamat
 <Z> hana hajja zaara da kan xad'd'eeta hineen bas
 <FS> agoodi saakit, agoodi saakit, bişubbu ad diine, xalaas kan şabbo ad diine bigallimu al başál bisubbú, kan gałlammo al başál şabbó xalaas, bişubbu ad dugga (44.58)
 <Z> hay, al başál ma hammara bas, ma bişubbu al lahám
 <FS> bişubbú bilhammar gabúl buşubbú, bas biziidu alme šiya ke, bas
 <FS> agoodi saakit (44.46) [X]
 <Z> as sarfar alla, mara
 <H> karkanji da ile axadar ke bas bişubbu fooga
 <FS> biziidú alme, kan zaadó alme xalaas kan, bibaadilu al mulá, kan baadalo al mulá kan bişubbu al karkanji, [X] bibaadilu al mulá fi ad' d'aasá šik, kan baadalo al mulá kan xalaas, bişassilu biduggu al karkanji, kan xalaas bişubbu al karkanji, kan şabbo al karkanji biziidu alme, bişubbu ad' d'oroona, xalaas bişubbu foog al fundug biduggú, xalaas kalaamí tamma (45.57)
 <HM> aa xalli minniki, inti ma xulusti weekikki kula a
 <FS> xalaas tammat sei, sei gulta leek tamma kula
 <Z> al qadá da sayyeeti leena šunu (46.16)
 <FS> aa lalala ma bagdar, xalaas hajje zahara tiwassifak
 <Z> hajje zahara di
 <FS> al qadá sayyeeta mulá hana darraaba di bas (46.30)
 <HM> ha ad darraaba tisawwi keef,
 <FS> sei šabá dugut al wásif al gulta leek da bas, summaha šunu ad darraaba kula bisawwuua šabá da bas, ha kan bulá karkanji, ile šunu kula ifannudú waade waade waade bas
 <HM> inti at tiguuli fi karkanji al kolci kula ma gulti
 <FS> al kolci gulta ke(46.53)
 <Z> aše haamid inta taarif al mulá
 <FS> kurut inta mi, barúm tagum ke tigum ke mimbarúm
 <HM> ana min min taa basama fiiki ay, yawwa leek axuyí (47.10)
 <FS> xalaas tamma hajja haliima kula tilkallam
 <HM> kan xulustu
 <X> tišiifu le helu wala mi helu
 <HM> aa tisawwu kef kan xulustu da tibiiu šuša
 <X> ana gul fiya huda baguul lea šunu

<?> keef tiguulu lea šunu, tixalbud'ú bas
 <Z> mine waddaam leeki inti
 <X> humma bas mašoo
 <HM> xadiija, ad duxxaan da, kan sawweetú da, dugut tabii?ú wala šunu (47.57)
 <X> hana al be kula fi, hana ruuna kula fi sei
 <H> nafara gade gade a, wala cat náfar wahid bas
 <X> gadegade
 <HM> malá tsawwu gadegade
 <X> hajje zaara da bibga kalaamki inti bas,
 <Z> ana milkallime haadi
 <X> alkallami leya, is?alki inti (48.19)
 <Z> aa bis?alki inti wala, ana
 <X> sei sawa lea hamid gaid bis?al
 <Z> ana wala daggeet ad duxaan mafi, bis?alki inti wala (48.27)
 <X> maaki aarfe šuqúl
 <HM> amma aarfe aš šuqul al bisawwi sei hajje zahara
 <X> yawwa, dugut maaki aarfe a
 <Z> ana haadi bas?al bas?al xadiija baguul ad duxaan da bisawwu kekkeef, wala ma ke, sei ana bas bas?alha assa da
 <HM> wai , as?aleeha dugut
 <Z> yo, inti ad duxxaan bisawwi kefkef
 <X> aa ma ke tara (48.41)
 <Z> inti bas sei ana bas?alki haw tiwaššifí leí
 <X> aa dugut inti maaki aarfe sawwiin ad duxxaan, maaki aarfinna
 <Z> maani aarfinne
 <X> xalaas, al aarfinne da guulí, ana baguul leeki hanayí ma ke, wala ma ke, inti guulí, guuli ad duxxaan da bisawwú ke ke wala ma ke, wala ma ke bas (48.57)
 <Z> ana baarif itira al bisawwu beya šunu kula, ma ke
 <X> al itír da sei itír bas
 <Z> ana bas?alki inti, našanni mana
 <HM> ha ma gulti lehum jawaab a, fooga aa,
 <X> guuli leya
 <Z> ana wallaahi al kalaam al baguula kula ma ba?arfa (49.23)
 <HM> kan dugut mašeeiti ga?atti talaanase da taguuli šunu
 <Z> naam, yo di sei anasa sei
 <HM> di kula sei anasa
 <Z> yo ana be xadiija
 <HM> intu tineen ke talkallamu
 <X> hu dugut sa?alki gaal leeki ad duxxaan šunu šunu, inti guuli ke ad duxxaan da bisawwú ke ke ke, ana kan ma ke bisawwú ke ke
 <Z> maimuuna
 <HM> guuli, as?aliiha foog al lubaas
 <X> da guul leeha at tidoorí šunu, ha dawa lea sa?alki (50.10)
 <Z> al libaas hana šunu
 <X> al lubaas hana jildiki ke da, weenú foogum an nadiif
 <HM> al kaare an nadiif fi waid mi nadiif
 <Z> intu doola da, ana di balkallam leum kalaam al eš bas ma bagdar
 <HM> al eš ma nidoora
 <Z> yo, gidé

<X> hamid bidor ad duxxaan ma bidoor al eš (50.30)
 <Z> ad duxxaan xadiija tuwaššifa leek, xallaha tilkallam, kan simiit gabúl
 <X> inti gal bidoor tilkallami
 <Z> ájab, ad duxxaan hana al beet wala ana as suuk
 <X> hana al beet wala
 <HM> hana as suuk haw be hana l beet gade gade sei, ha aniina nudor dugut hana al
 beet haw hana as suuk da, šunu busawwu šaba bígi gade gade ke
 <Z> hana l beet wa hana as suuk da a
 <X> ha, da le ruuak, haw da kan tibiiya da, (50.59)
 <HM> aha da bas ay, da tiseewi le ruuki ha da tisawwi tabí
 <X> be ruuhak da al helú bas axeer, le ruuhak da sei al halú bas axeer
 <Z> le ruuak da awwal kula al helú da bas
 <HM> ha keef nafara gade gade bigi
 <Z> naʔam
 <H> keef bígi nafara gade gade
 <Z> ad duxxaan da a
 <Musa> kef da helu wa da ma helú da
 <Z> ana ma bagdar talkallam, xalla xadiija tilkallam dugó (51.23)
 <X> aa gaal leeki inti alkallami, dugut ana saʔalooni da ana qašimí ma bilkallam a
 <Z> alkallami inti, alkallami inti, ana abuyí ma bixallini
 <X> mine, abuuki, sajjan leí kaaseet taman adʔa leya da malá (51.31)
 <Z> aa ma abuyí , alkallami inti dugó
 <X> ana kam kalaam
 <Z> xalla xadiija tilkallam ana kula balkallam
 <MU> naadum hu waada bilkallam a (51.39)
 <Z> xadiija inti alkallami
 <X> ana sei gaalo asʔalni inti ala gaalo asʔalni ana
 <Z> alla, al iyaal dool catta gaʔadiin da ana ba bagdar balkallam
 <HM> maaki aarfe, al iyaal hana mine, haw maaki aafe, guuli leya fangasú di
 biajjunuuha keef
 <Z> hana fangasú sei nahaar , dʔaaka kula gulta leya (52.05)
 <HM> ba sahi tara dugut inti bas fakkartiini, dugut mala ma t tiseyi, wala tiseyi ya
 dugut kula
 <Z> marḏaana ma bagdar baseyyi fangasú
 <X> ha dugut ma t tilkallame bigum bišuttú (52.21)
 <FS> xadiija di kalaam tineen tineen bas, ana ma bagdar balkallam, alkallami gal
 kalaam tineen bas
 <Z> aloom tigeeli maʔaana wa inte (52.30)
 <MU> dawa fanne suʔaad tilkallam
 <X> ay ana balkallam, inti guuli haw ana kan bulkallam baaraki, dugut humma
 saʔalooki ala
 <HM> hajji zaara inti asʔaleeha min šúqul wahid
 <X> kan ke ke da sei dawa galta, hassa dugut kula xadiija ad duxxaan da bisawwu ke
 ke ke, aa ma bisawwu ke bisawwu ke ke , yo , bisawwu ke ke sei xalaas (52.58)
 <FS> alkallami leya axti
 <X> al kaaseet maaši saakit (53.05)
 <Z> inti bas asʔaliini gabúl
 <X> ha saaltiiki ad duxxaan bisawwu kekkeef, inti kula taʔarfii
 <X> ha dugut an saakte a

<MU> saalooki sei
 <X> ad duxxaan bisawwú kef kef inti irifti raaski (53.18)
 <Z> fanne alkallame, xalli inti tilkallame
 <X> dugut ana sei di yala, gaid balkallam da gide šunu
 <FS> alkallami leya
 <Z> alkallami inti bas (53.34)
 <X> as samahe hajje zara inti kula aloom da xirifti haadi
 <MU> naadum waada da bilkallam a
 <X> yawa, naadum biguul hajji zahara inti duxxaan bisawwú kekkeef, ad duxxaan da ana baʔarfa, baʔarfa da bušuru leya alme, búšuru leya sandal, bušuru leya sukkar, bisawwu sukkariye, aa, bušuru leya itír dugaag, wala ma ke, bišuru leya irg, bišuru leya xanaafir, bišuru leya jawi, bišuru leya hawi, tiguuli ke sei, wala gulti kef, wala ma ke (53.56)
 <FS> cat cat xalaas
 <Z> šunu inta tiraʔini ke da, ma da bas sei gulta leeki ma badoor balkallam
 <X> qašim kula be mirʔaada a
 <Hausa>
 <Z> gade tisʔaluuni min ad duxxaan sei, ad duxxaan da šifta sei, naadum binši suk, wa biširi wala šunu
 <FS> ha, naadum biširi fi suk
 <Z> fanne suaad inti kula amši, an naadum kan mašá da, naadum binši biširi
 <FS> agoodi tiit axtí (54.50)
 <X> yawwa, alkallami
 <Z> kan naadum šára da, biširi yatú a
 <FS> bit anjammeena, alkallami
 <Z> baguul biširi kumfan ha biširi, usuma šunu a šuqul al abiyad da, sandal wala šunu, aye wa biširi duxxaan, haw xalaas bijí, kan bidooran misakkar, kan xalaas bišaggiga d'uwaaal d'uwaaal ke (55.18)
 <Z> wa kan bidooran al biduggú daggiin kula, bidugga foog al funduk, haw bijí bišub itira, xalaas kan šabba al itír, naam šunu da, bahud'd'a fi l funduk kef kef
 <X> kan kam kula bas, kan katiir kan šiya kula
 <Z> fi l funduk da, aa naadum biqarif al gadira al bidugga da bas wala (55.45)
 <HM> al gádir tiduggi bas
 <Z> aye, wa xalaas budugga, wa kan daggaga xalaas kan bušubba kan xalaas battaan kula bišubb aaxir, xalaas kan dagga funduk ke da xalaas bijiiiba buhud'd'a, xalaas bijiiiba, buhud'd'a burušša be itír ha bušubb leya xumaamaat al aaxir da, xalaas , wa kan bisakkuru u kan xalá kan bišubbu as sukkar fi raas an naar, alaas kan šabbo as sukkar da alaas bijú bišubbu ad duxxaan, wa bišubbu ašuuqulaay usuma šunu, (56.12)
 <X> al irk
 <Z> al irk, wa maa al hawi, yawwa aj jaahwi maa xumfaar, wa xalaas, bixaalud'a, xalá bišubbu foog al gazzaaz
 <HM> wa xalaas bidaxxin inda rii helú ke sei, xála da ba kalkal a xadiija (56.29)
 <I> tibiia
 <Z> aa, aa kan naadum bidoor bibiia kula, wa kan hana beetku kula
 <HM> ha hana al be haw naadum bisawwi le raasa ke da, šunu bígi gade gade ke da
 <Z> ašan da hana ru an naadum wa maa hana as suug da, šik šik sei (56.48)
 <HM> maalá bígi šik šik, yatú al heelú
 <Z> hana l beet bas al helú, aye kan hana naps an naadum da sei bisey helú

<HM> ha kan taseyi be d duxxaan at tarašaan heelu da xalaas tasayyi taşubbi le hanaaki, hana as suuk ba tasubbi la (57.08)

<Z> aye, hana as suuk da biduggu daggiin sei, wala mi ke xadiija

<HM> al at tarašaan usuma šunu

<X> ana gul itirki da nafara šunu (57.23)

<Z> al itír weenú

<HM> kan tadoor jiiti tisawwi le raaski da, sei gulti tisey heelú bilheen, tadoor taseyyi le raasa da

<Hausa>

<X> kan naadum bisey le nafsa da bişub lankóm, wa bişub d'an duwala, wa hana as suuk kan bişubbu al bimşu saakit

<Z> bişubbu lea wa man šo sei, wa d'an dawala, wa lankom sei, wa battaan šunu, u aye xalaas, wa d'aaka da kan bişubbu ille ítir saakit bas

<FS> hajjí leya albaaraku

<Z> sei dawa lea gulta leek

<HM> kaaseetna me šaala(58.22)

<Z> aa, gul alla, ašan hana al beet da bisubbu lea lankóm sei wa mailudo wa šunu ke, náfar arabaa bişubbú ke, wa ana as suuk kan itír saakit bas, da bas aš šuqúl aš šaggaum da

<HM> da bas aš šuqúl al bişubbu fooga (58.40)

<Z> aye

<HM> ha hana s suuk da

<Z> hana as suuk da, ile ítír saakit bas naadum bisubba, da bas aš šuqúl al šaggaum da,

<HM> da bas aš šuqúl busubbú, al ítír summa šunu

<Z> al ítír kan weenu kula, ítír xafiif bas

<HM> kan ayit nafara kula sei al ítir inda úşum

<Z> xadiija al ítir usuma šunu

<X> tamnó, ítír usuma tamnoo

<HM> tamnó bas usuma, da bişubbu le hana as suuk at tabii?i jaay (59.10)

<D> wassifi leena al panke at tasawwí da (59.35)

<X> sei waşşafata awwal

<Z> sei waşşafta, naáar d'aaka yam danna gaayd ma waşşaftu

<HM> šunu da

<Z> hana al fangasú da,

<FS> yoom foog barra fi tiit aš šadara da ke (59.44) asamo tadooru battaan kula adissa foog al kaaseet, hu da buguul leyi šunu kula

<HM> kalaam gulti tineen tineen kula ahelá xalaas [X]

<X> guulí, gaal al fankasu ta?ajjiniha kekkeef

<Z> al fangasú di, banši as suuk, başiri fariin, haw kan jiit kan xalaas (100.00)

<FS> hajjí hajji, mafi naadum bilkallam leeki

<Z> ayé, başiri fariin, wa kan jiit da, xalaas başubb al fariin da foog ad' d'aasaaya, kan şabbeeta kan xalaas, başub yatu mile, kan şabbeet mile başub sukkar, wa başub leya dawwaara, xalaas bají başub leya al ma baxalbid'a baxalbid'a, xalaas bají başubb leya alme ba?ajjina, xalaas kan ajjanta da (100.50)

<FS> kaya kaya, wuu al fankasú bas da amma alfađdal foog

<Z> xalaas ba?ajjina fajír da, xalaas al fariin bijú xalaas, banši bahud'd'a d'aasa fi raas an naar xalaas basub díhin, wa xalaas bijú buşurú, xalaas sei, sei dawa lea gulta leek

<HM> hay, amši di

<X> gade is?aluuha foog šunu, xammir leya kisár, xammaro leya, hajja haliima xammiri leya kisar, xammiri leya albaarake, mará helú da (101.54)

<FS> jaabooki min qaadi kula sei da bas, dawwar kalaamki, xalliina nilkallam axti, inti allamma foogí šunu

<X> way ha xammiri leeum

<Z> kan naadum bilkallam bisawwu wahid da

<HM> mine bira?iki

<Z> bala hajja haliima deel

<X> qammudu

<Z> yawa al kisár da, binši bu?ud'd'u ad dagiig le l injin, kan waddá da, ana wallahi ma balkallam kaal, bas kan waddó, bas kan waddó le l injin da xalaas, bijú min al injin xalaas, biteemú, kan teemó, da xalaas binšu bihud'd'u al burma fi r raas an naar, bişubbu dagiig foog ad' d'aasaa, binšu buxud'd'u al burma fu raas an naar, bişubbu alme kan al alme faar ka xalaas bijú bilaayu, kan laayó kan bi?ajjunu ad dagiig sei, xalaas kan ajjana ad dagiig foog ad' d'asaaya da, kan jaaba al laaya da al laaya di túgot ke, kan baradat da, xalaas bişubbuuha foog ad dagiig (103.04)

<X> wa d dagiig inda šunu

<Z> ad dagiig da a, ad dagiig, sei biajjunú be alme bas

<X> ad dagiig weeda tungulum bas

<Z> biajjunú be l al alme wala šunu

<X> ad dagiig inda šunu (103.17)

<Z> ad dagiig da, inda sukkar, wa maa šuqulaay, wa maa tawwaara sei, walla ma ke, wa fariin, xalaas, wa xalaas, bijú bişubbu al laaya di fooga bisuud'u ke bisuud'u ke, yamma billamma, kan allamma kan busuud'ú sei, wa bixallú sei, xalaas kan gamma kan bijú bisallulú (103.38)

<X> bigum da bigum fi saita wala ambaakir dugoní

<Z> aa bixallú búgot ke gariib aššabá kan, fajír bašiifhum bisallulú (103.47)

<HH> baadeen dissa leena nisámu kalaamku da

<HM> da xulus ke da bidussu keef, anšidi mana inti

<Z> alkallami, ana di ma alkallam wa albaarak min gibeel balaliit da, alkallamu intu

<X> ha gade nuguulu leya šunu,

<HM> ma indí kalaam katiir (104.22)

<HH> sayi leya mulá, fanna suad guuli

<FS> aa agoodi saakit

<Z> alkallami ke inti, bas?alha sei, bas?alki min šunu da ya alla, bas?alki min šunu, bas?alha min xidimit al eš wala šunu da, bas?alha min šunu wala xidimit az zar wala šunu (104.57)

<X> ha xidimit az zar da ana baxadim fiya šunu

<Musa> as?aleeha min qasúl al kaare hana al iyaal

<X> qásul al kaare kula maum aarfinna a

<FS> ma aarfinna, qasulna beum šikšik

<Z> inti al kaare da biqassulú kekkef xadiija, alla beetiki alkallame, yawa xadiija adiil ke di, bisawwuua kefkef axtí, xadiija, al galta mine, bisawwu kefkef, alla leeki ooriina lea, wa al aruus, al aruus kan waddooha da, basawwuuha kefkef (105.51)

<X> bisawwuuha kefkef da kef

<Z> alla leeki biwooriina kef, aa, l aruus di bisawwuua kef kef, al aruus di, kan ar raajil bidoor biyaaxudha di, bisawwuua kefkef wa kef kef, al gurs hana al axiide wa šunu šunu da

<X> al aruus bisawwuua kef (106.14)

<Z> šiftaha basʔalha kula ma t tilkallame sei, al aruus, kan jo biyaaxuduuha da, ar
raajil biguul šunu haw šunu, hana al axiide da, bijuubu šunu haw šunu (106.25)

<X> yo ha raajilha bisʔalha hi ala bisʔal naasha

<Z> bisʔal abuuu dool da, ka andʔooha leya da, bijiib šunu haw šunu

<X> bijiib šunu haw šunu da bala al inda bas bijiiba (106.41)

<Z> aye, al inda da sei tiʔooriina leya, aye kisye wa šunu wa šunu da

<X> sabuun, itír , yawa xalaas

<Z> yawwa, haw xumaam maala al bisubba foog az zanduuq le l aruus da, šunu haw
šunu, bijiibu sarawiil haw šunu šunu da sei tiʔiddi leena, aye bijuubú sei, aye bijiibu
šunu fi lub az zanduuq da

<X> bijiibú, leeha marabaaya, bijiibu laha surwaal, bijiibu laha mindiil

<Z> bijiibu leeha surwaal nafara kef kef (107.19)